

WWF

RAPOR

INT

2014

RAPORUN
HAZIRLANMASINDA
İŞBİRLİĞİ YAPILAN
KURULUŞLAR:

Water Footprint
NETWORK

ZSL
LIVING CONSERVATION

Yaşayan Gezegen Raporu 2014

Özet

DOĞAL KAYNAKLARA YÖNELİK TALEPLERİMİZ SÜREKLİ
DÜNYA GENELİNDE CANLI TÜRLERİNİN POPÜLASYONLARI
KAYNAKLARA YÖNELİK TALEPLERİMİZİ KARŞILAYABİLMEK
SERMAYEDEN TÜKETİRKEN GELECEK NESİLLERİN HAYATINI
İLE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YÜKSEK AYAK İZİNİN BİRLEŞİK
KATLANARAK ARTMASINA YOL AÇIYOR. GELİŞMİŞ ÜLKELERDE
BUGÜN DÜNYA ÜLKELERİNİN ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK MESELE,
İNDİRİRKEN, İNSANİ GELİŞİMİ SAĞLAMAYA DEVAM EDEBİLMEK.
DEĞİŞİMLERE YOL AÇMIŞ VE “GEZEĞENİN SINIRLARINI”
İNSANIN REFAHI, SU, EKİLEBİLİR ARAZİ, BALIK VE ORMAN
EROZYON KONTROLÜ GİBİ EKOSİSTEM HİZMETLERİNE BAĞLI.
SÜRDÜRÜRKEN, BİRBİRİYLE YAKINDAN İLİNTİLİ GIDA,
DERİNDEN ETKİLİYOR. WWF’İN “TEK DÜNYA” YAKLAŞIMI,
ÜRETMEYE, DAHA AKILCI TÜKETMEYE, FİNANSAL
KAYNAK YÖNETİMİNE DİKKAT ÇEKERKEN, YAŞAYAN
GİDİŞATI DEĞİŞTİRMEK VE BAŞKA YOLLAR

ARTARKEN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK HIZLA AZALYOR.
1970'TEN BU YANA YÜZDE 52 AZALDI. BUGÜN DOĞAL
İÇİN 1,5 DÜNYAYA İHTİYACIMIZ VAR. YANİ ARTIK
DAHA DA ZORLAŞTIRIYORUZ. ARTAN İNSAN NÜFUSU
ETKİSİ, KAYNAKLARIMIZ ÜZERİNDE YARATTIĞIMIZ BASKININ
EKOLOJİK AYAK İZİ DAHA DA YÜKSEK BİR EĞİLİM GÖSTERİYOR.
EKOLOJİK AYAK İZİMİZİ DÜNYANIN TAŞIYABİLECEĞİ SINIRLARA
DÜNYA ÜZERİNDE GERİ DÖNDÜRÜLEMEZ ÇEVRESEL
ÇOKTAN AŞMIŞ DURUMDA OLABİLİRİZ.
GİBİ DOĞAL KAYNAKLARA; TOZLAŞMA, BESİN DÖNGÜSÜ VE
DÜNYANIN EN YOKSUL KESİMLERİ KIRILGANLIĞINI
SU VE ENERJİ GÜVENLİĞİ GİBİ SORUNLAR HEPİMİZİ
DOĞAL SERMAYEYİ MUHAFAZA ETMEYE, DAHA VERİMLİ
AKIŞI YENİDEN YÖNLENDİRMEYE VE DAHA ADİL
BİR DÜNYA İÇİN ÇÖZÜMLER SUNUYOR.
BULMAK KOLAY DEĞİL; ANCAK MÜMKÜN.

ÖNSÖZ

Bu işte hepimiz birlikteyiz.

Yaşayan Gezegen Raporu'nun bu son baskısı kalbi zayıf olanlara iyi gelmeyebilir. Raporla öne çıkan önemli noktalardan biri 10.000'den fazla memeli, kuş, sürüngen ve balık popülasyonunu inceleyen *Yaşayan Gezegen Endeksi*'nin (YGE) 1970'ten bu yana yüzde 52 azalmış olması. Bir başka deyişle, iki insan neslinden daha kısa süre içinde omurgalı türlerinin popülasyon büyüklükleri yarı yarıya azalmış durumda. Yeryüzündeki yaşamı ayakta tutan ekosistemlerin çatısını oluşturan canlı formların durumu aynı zamanda evrendeki tek evimiz olan dünyamız üzerinde yaptıklarımızın da bir barometresi. Kendimizi tehlikeye atma pahasına onların yok olmasına göz yumuyoruz.

Doğanın bize sunduklarını, elimizin altında başka bir gezegen varmışçasına tüketiyoruz. Ekosistemlerin ve doğal süreçlerin üretebildiğinden daha fazlasını tüketerek kendi geleceğimizi tehlikeye atıyoruz. Doğanın korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması el ele yürüyen kavramlar. Bunlar, yalnızca biyolojik çeşitliliğin ve doğal alanların korunmasıyla sınırlı değil, aynı zamanda insanlığın geleceğini etkileyen refah, ekonomi, gıda güvenliği ve toplumsal istikrar gibi konularla, yani kısacası kendi varlığımızın güvence altına alınmasıyla ilgili.

Pek çok insanın yoksulluk içinde yaşadığı bir dünyada doğayı korumak bir lüksmüş gibi görünebilir. Ancak gerçek bunun tam tersi. Dünyadaki birçok yoksul insan için doğa, adeta bir yaşam sigortasıdır. Daha da önemlisi, hepimiz aynı geminin içindeyiz. Dünyanın neresinde yaşıyor olursak olalım hepimizin sağlıklı besine, tatlı suya ve temiz havaya ihtiyacı var.

Her şeyin bu kadar endişe verici görüldüğü bir ortamda, gelecek için olumlu hisler beslemek zor gelebilir. Zor olduğu doğrudur ama imkânsız diyemeyiz; çünkü sorunu yaratan biz olduğumuz gibi çözüm de bizim elimizde. Şimdi, elimizden kaçırdığımız fırsatı gelecek neslin yakalayabilmesi, tarihimizdeki bu yıkıcı dönemin kapatılması ve insanların doğayla uyum içinde yaşayacağı bir geleceğin kurulması için çalışmalıyız.

Hepimiz birbirimize bağlıyız. El ele vererek, yaşanabilir tek gezegen olan dünyamızın geleceğini kurtaracak çözümleri birlikte bulabilir ve hayata geçirebiliriz.

Marco Lambertini
Genel Müdür
WWF International

© WWF-Canon / Matthew Lee

**GELECEK NESİL
TARİHİMİZDEKİ BU YIKICI
DÖNEMİ KAPATMAK VE
İNSANIN DOĞAYLA UYUM
İÇİNDE YAŞAYACAĞI
BİR GELECEĞİ KURMAK
İÇİN ÖNÜNDEKİ FIRSATI
KAÇIRMAMALI**

TÜRLER VE YAŞAM ALANLARI, İNSANLAR VE YERLEŞİM YERLERİ

Toplumların ve ekonomilerin gelişmesi dünyanın sağlıklı bir şekilde işlenmesine bağlıdır.

Sürdürülebilir kalkınma konusu çeyrek asırdan bu yana uluslararası gündemde önemli bir yer edinmiş durumda. Kalkınmanın çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları artık ciddi ve kararlı bir biçimde konuşulur oldu. Buna rağmen ekonomiyi, büyük çevresel bedeller ödeme pahasına, yürütmeye devam ediyoruz. Ekolojik sistemlerin, yaşamımızın temelini oluşturduğu gerçeğini göz ardı ederken aslında sosyal ve ekonomik kazanımlarımızı da riske etmiş oluyoruz. Sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik ancak sağlıklı işleyen bir ekolojik sistemle, yani yaşayan bir gezegenle birlikte var olabilir.

Ekonomileri yaratan toplumları ayakta tutan ekosistemlerdir. Bunun tersine işleyen bir durum söz konusu değildir. Oysa, doğanın bir ürünü olarak ortaya çıkan biz insanlar, zamanla ekolojik ve biyofiziksel sistemleri şekillendiren baskın bir güç haline gelmiş durumdayız. Böyle yaparak yalnızca sağlığımızı, refahımızı, esenliğimizi değil aynı zamanda kendi geleceğimizi de tehlikeye atıyoruz. *Yaşayan Gezegen Raporu*® 2014, dünya üzerinde yarattığımız baskının etkilerini ortaya koyuyor ve bunun topluma yansımalarını irdeliyor. Bununla birlikte, yaptığımız seçimlerin ve attığımız adımların, üzerinde yaşamakta olduğumuz gezegenin, bugün olduğu gibi yarın da bizleri taşıyabilmesi için ne derece önemli olduğunu ortaya koymaya çalışıyor.

Şekil 1: Ekosistemler, ekonomileri yaratan toplumları ayakta tutar.

Yaşayan Gezegen Raporu 2014

Bu kitapçık, Dünyanın güncel durumunu ortaya koymak üzere WWF'in iki yılda bir yayınladığı *Yaşayan Gezegen Raporu*®'nun onuncu baskısının özetidir. Rapor; biyolojik çeşitlilikteki, ekosistemlerdeki ve insanın doğal kaynaklara yönelik talebindeki değişimi ve bu değişimin insanlık için ne anlama geldiğini açıklamaktadır. Raporun tamamı wwf.panda.org/lpr adresinden indirilebilir.

YAŞAYAN GEZEĞEN

Bugün doğada yalnız 880 dağ gorili yaşıyor. Bunların 200'ü Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki Virunga Millî Parkı'nda bulunuyor. Nesli kritik düzeyde tehlike altında olan dağ gorilleri, yoğun koruma çalışmaları sayesinde sayıları artan tek büyük maymun türüdür.

Virunga'da bulunan 218 memeli türünden biri olan dağ gorilleri, doğal yaşam alanını 706 kuş, 109 sürüngen, 78 amfibi ve 2.000'i aşkın bitki türüyle paylaşıyor. Ancak millî parkın yüzde 85'lik bölümünde petrol arama için verilen imtiyazlar alanın geleceğine gölge düşürüyor. Petrol sondajı, millî parktaki doğal yaşam ortamlarının bozulmasına, alanın korunma statüsünü kaybetmesine ve Dünya Mirası Listesi'nden çıkarılmasına yol açarak, yaban hayatını hiç olmadığı kadar savunmasız bırakabilir.

Bugün dünya genelinde biyolojik çeşitliliğin karşı karşıya olduğu başlıca tehditler habitat kaybı ve bozulması, avcılık ve iklim değişikliğidir. Bu tehditler, *Yaşayan Gezegen Endeksi*'nin, 1970'ten bu yana yüzde 52 oranında azalmasına neden olmuştur. Bir başka deyişle, dünya üzerinde birlikte yaşadığımız memeli, kuş, sürüngen, amfibi ve balıkların sayısı yarı yarıya azalmıştır.

YAŞAYAN GEZEĞEN ENDEKSİ

Omurgalı türlerin popülasyonları son 40 yılda yarı yarıya azaldı.

Dünyada biyolojik çeşitliliğin durumu hiç olmadığı kadar kötü görünüyor. Binlerce omurgalı türünün popülasyonlarındaki eğilimleri inceleyen Yaşayan Gezegene Endeksi (YGE), 1970 ile 2010 arasında yüzde 52'lik bir düşüş gösteriyor (Şekil 2). Bir başka deyişle, bugün dünya üzerindeki memeli, kuş, sürüngen, amfibi ve balık sayısı 40 yıl öncesine göre yarı yarıya azalmış durumda. Küresel biyolojik çeşitliliğin temsilini artırmayı amaçlayan yeni hesaplama yöntemiyle ortaya çıkan bu oran, daha önce kaydedilen düşüşten çok daha fazla.

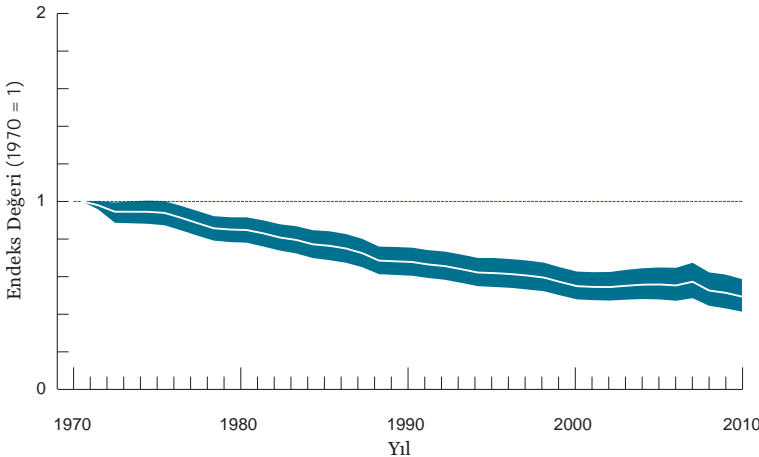
Biyolojik çeşitlilik hem ılıman hem de tropikal bölgelerde azalıyor. Ancak bu düşüş, tropikal bölgelerde daha büyük boyutlarda. 1.606 türe ait 6.569 popülasyonun incelenmesiyle elde edilen sonuçlara göre, 1970-2010 arasında ılıman kuşakta YGE, yüzde 36 düşüş gösteriyor. Latin Amerika, yüzde 83 ile en dramatik düşüşe sahip. 1.638 türe ait 3.811 popülasyonu inceleyen tropikal YGE ise aynı dönemde yüzde 56 azalmış durumda. Habitat kaybı ve bozulması ile birlikte avcılık ve balıkçılık faaliyetlerinin neden olduğu doğal kaynak tüketimi, kaydedilen bu düşüşün başlıca sebepleri arasında. Bundan sonraki dönemde, popülasyonlar üzerindeki bu baskıları daha da artırması beklenen bir başka önemli tehdit ise iklim değişikliği.

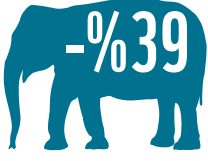
Şekil 2: Küresel Yaşayan Gezegene Endeksi (YGE)

Küresel YGE 1970-2010 arasında yüzde 52'lik düşüş gösteriyor. Bu, omurgalı türlerin ortalama popülasyonlarının, 40 yıl öncesine göre yarı yarıya azaldığı anlamına geliyor. Küresel YGE, 3.038 memeli, kuş, sürüngen, amfibi ve balık türüne ait 10.380 popülasyonda tespit edilen eğilimlere dayanıyor. Beyaz çizgi endeks değerlerini, etrafındaki gölgeli (mavi) alanlar eğilim çizgisinin yüzde 95'lik güven sınırlarını temsil ediyor (WWF, ZSL, 2014).

Anahtar

- Küresel Yaşayan Gezegene Endeksi
- Güven sınırları

**KARASAL TÜRLER
1970-2010 ARASINDA
YÜZDE 39 AZALDI**

Karasal YGE

Karasal türler, 1970-2010 arasında yüzde 39 düşmüş durumda ve bu düşüş eğiliminde herhangi bir yavaşlama görülüyor. İnsanların, özellikle tarım, kentleşme ve enerji üretimi için kullanıma açtığı yeni alanlar bu türler için habitat (yaşam alanı) kaybına yol açıyor. Habitat kaybı ile birlikte avcılık, en büyük tehdit olmayı sürdürüyor.

**TATLI SU TÜRLERİ
ORTALAMA YÜZDE 76
DÜŞTÜ**

Tatlı Su YGE

Tatlı Su YGE, bu ortamda yaşayan türlerin ortalama yüzde 76 azaldığını gösteriyor. Tatlı su türlerinin maruz kaldığı başlıca tehditler habitat kaybı ve parçalanması, kirlilik ve istilacı türler. Sulama projeleri ve hidroelektrik santralleri gibi su kaynaklarına ve tatlı su ekosistemlerinin bütünlüğüne yönelik müdahaleler, tatlı su habitatlarını önemli ölçüde etkiliyor.

**DENİZEL TÜRLER
1970-2010 ARASINDA
YÜZDE 39 AZALDI**

Denizel YGE

Denizel ortamda yaşayan türler, 1970-2010 arasında yüzde 39 azaldı. En sert düşüş, 1970'den 1980'lerin ortasına kadar olan dönemde gerçekleşti. Daha sonra belli bir süre sabitlenmiş olsa da yakın geçmişte bir başka azalma dönemi daha yaşandı. Deniz kaplumbağaları, birçok köpek balığı türü ve büyük göçmen deniz kuşlarından gezgin albatros gibi türleri içeren Denizel YGE'de en sert düşüş, tropikal kuşakta ve Güney Okyanusu'nda görüldü.

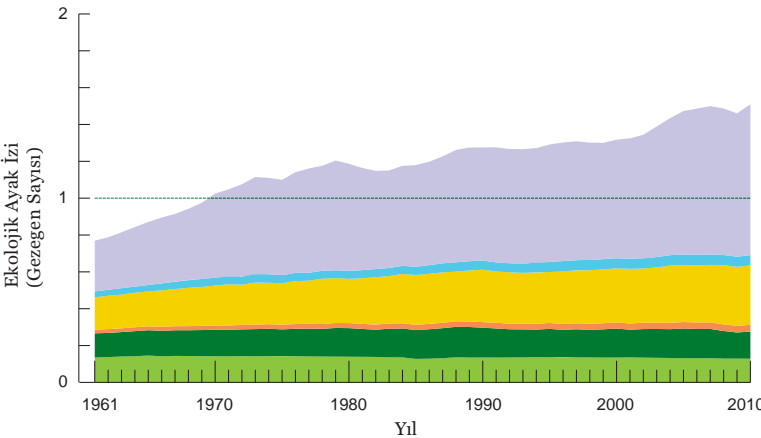
EKOLOJİK AYAK İZİ

Dünyanın sağlayabildiği kaynakların daha fazlasını kullanıyoruz.

40 yılı aşkın bir süreden bu yana insanın doğal kaynaklara yönelik talebi, dünyanın yerine koyabileceği miktarın üzerinde. Doğanın sunduğu ekolojik hizmetlerden bugünkü düzeyde yararlanabilmemiz için, dünyanın kendini yenileme kapasitesinin 1,5 katına ihtiyaç duymaktayız. Ağaçları olgunlaşmadan keserek, denizlerin üretebildiğinden daha fazla balık tüketerek ve atmosfere, ormanlarla okyanusların tutabileceğinden daha fazla karbon salarak “limit aşımı”yla varlığımızı sürdürmemiz mümkün. Ancak bunun, doğal kaynak stoklarının azalması, atmosferdeki karbon yoğunluğunun artması ve dönüştürülemeyen atıkların birikmesi gibi sonuçları var.

Ekolojik Ayak İzi, insanların talep ettiği ekolojik hizmetlerin sağlanması için birbiriyle rekabet içinde olan alanları toplar. Tarımsal üretim, otlatma, yapılaşma, balıkçılık ve orman ürünleri üretimi için gereken biyolojik olarak üretken bütün alanlar (biyolojik kapasite) bu hesaba dahildir. Okyanuslar tarafından emilimi mümkün olmayan ilave karbondioksit emisyonlarının tutulması için gerekli orman alanı da bu kapsam içindedir. Ekolojik Ayak İzi ve biyolojik kapasite, küresel hektar (kha) olarak adlandırılan ortak bir birimle ifade edilir.

Fosil yakıtların yanmasıyla açığa çıkan karbon, yarım asrı aşkın bir süreden bu yana insanlığın Ekolojik Ayak İzi'ndeki en büyük bileşeni oluşturmaktadır ve artmaya devam etmektedir. Karbon, 1961'de toplam Ayak İzi'mizin yüzde 36'sı iken 2010'a gelindiğinde bu oran yüzde 53'e çıkmıştır.

1 KÜRESEL HEKTAR (KHA) DÜNYANIN ORTALAMA VERİMLİLİĞİNE GÖRE 1 HEKTAR ALANIN BİYOLOJİK ÜRETKENLİĞİNİ İFADE EDER

Şekil 3: Ekolojik Ayak İzi bileşenleri: Karbon, toplam küresel Ekolojik Ayak İzi'nin yarısından daha fazlasını oluşturur (Küresel Ayak İzi Ağı, 2014).

Anahtar

- Karbon tutma alanları
- Balıkçılık sahaları
- Tarım alanı
- Yapılaşmış alan
- Orman ürünleri
- Otlatma alanları

Teknoloji, tarımsal girdi ve sulama alanlarında kaydedilen gelişmeler, başta tarım alanları olmak üzere, hektar başına verimliliğin yükselmesini sağlayarak, 1961-2010 arasında, gezegenimizin toplam biyolojik kapasitesini 9,9'dan 12 milyar kha'ya çıkarmıştır. Ancak aynı dönemde, dünyadaki insan nüfusu 3,1 milyardan yaklaşık 7 milyara yükselerek kişi başına düşen biyolojik kapasitenin 3,2'den 1,7 kha'ya düşmesine neden olmuştur. Bununla birlikte kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi 2,5'ten 2,7 kha'ya yükselmiştir. Dolayısıyla, biyolojik kapasite küresel olarak artmış olsa da, dolaşımda olan miktar çok daha azdır. Dünya nüfusunun 2050'de 9,6 milyara, 2100'de ise 11 milyara ulaşmasıyla kişi başına düşecek biyolojik kapasite miktarı daha da azalacaktır. Ayrıca toprak bozulması, tatlı su kıtlığı ve yükselen enerji maliyetleri karşısında biyolojik kapasitenin artışı sürdürmek gitgide zorlaşacaktır.

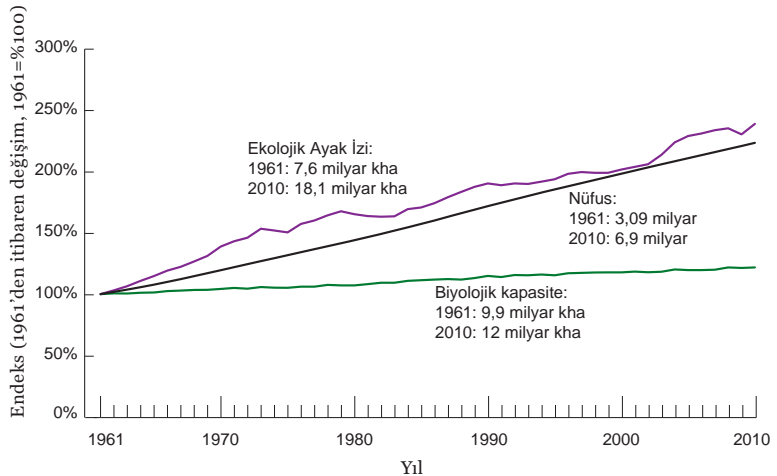
2010'DA EKOLOJİK AYAK İZİ DÜNYA GENELİNDE 18,1 MİLYAR KHA VEYA BİR BAŞKA DEYİŞLE KİŞİ BAŞINA 2,6 KHA'YDI. YERYÜZÜNÜN TOPLAM BİYOLOJİK KAPASİTESİ İSE 12 MİLYAR KHA İKEN KİŞİ BAŞINA BİYOKAPASİTE 1,7 KHA'YDI.

Şekil 4: Büyüyen küresel Ayak İzi:

Kullanılan ekolojik hizmetlerin temini için ihtiyaç duyulan alan ölçen Ekolojik Ayak İzi, bu hizmetlerin sağlanması için elde var olan alandan yani küresel biyolojik kapasiteden daha hızlı arttı. Dünya üzerindeki verimlilik artışı, artan nüfusun taleplerini karşılamaya yetmiyor (Küresel Ayak İzi Ağı, 2014).

Anahtar

- Biyolojik kapasite
- Ekolojik Ayak İzi
- Nüfus

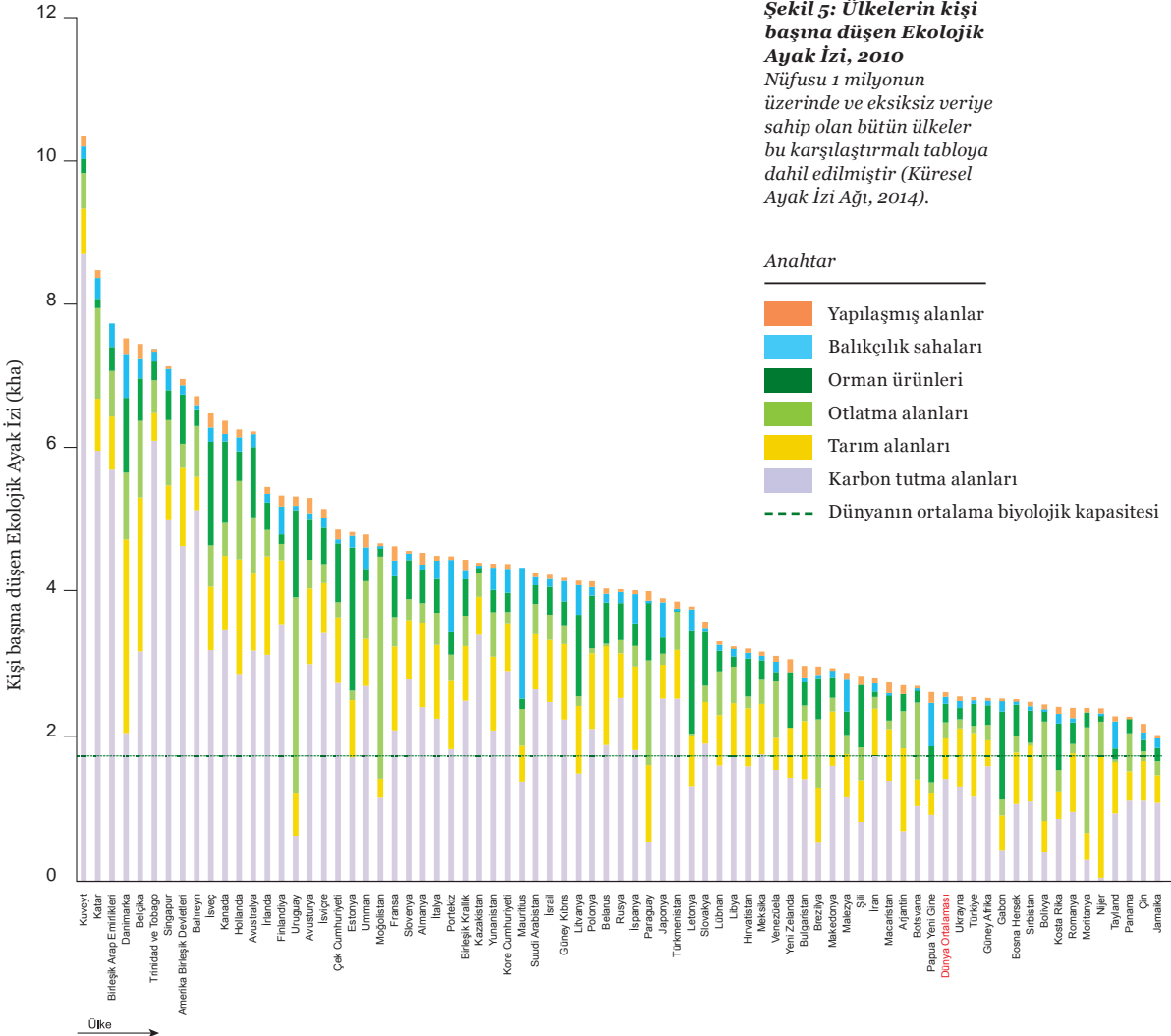
ÜLKE ÜLKE AYAK İZİ

Şekil 5: Ülkelerin kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi, 2010

Nüfusu 1 milyon üzerinde ve eksiksiz veriye sahip olan bütün ülkeler bu karşılaştırmalı tabloya dahil edilmiştir (Küresel Ayak İzi Ağı, 2014).

Anahtar

- Yapılaşmış alanlar
- Balıkçılık sahaları
- Orman ürünleri
- Otlatma alanları
- Tarım alanları
- Karbon tutma alanları
- - - Dünyanın ortalama biyolojik kapasitesi

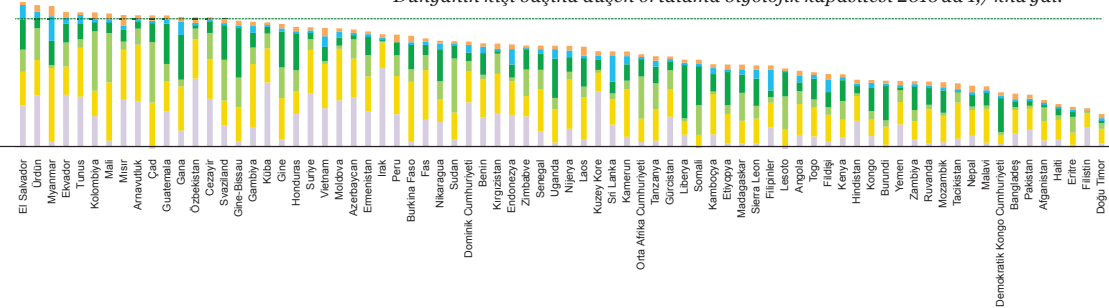

Bir ülkede kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi'nin büyüklüğünü ve bileşenlerini iki şey belirler: o ülkede yaşayan ortalama insanın kullandığı mal ve hizmetler ile fosil yakıtlar da dahil olmak üzere o mal ve hizmetlerin temini için kullanılan kaynakların verimliliği. Kişi başına düşen en büyük Ekolojik Ayak İzi'ne sahip 25 ülkenin çoğunun yüksek gelir düzeyine sahip olması ve hemen hemen hepsinde en büyük Ayak İzi bileşeninin karbon olması şaşırtıcı değildir.

Her ülkenin, küresel ekolojik limit aşımına katkısı farklıdır. Örneğin, dünya üzerindeki herkes Katar'daki ortalama bir bireyin Ayak İzi'ne sahip olsaydı, 4,8 dünyaya ihtiyacımız olacaktı. Eğer, ABD'deki ortalama bir bireyle aynı tarzda yaşasaydık o zaman 3,9 dünyaya ihtiyaç duyacaktık. Slovakya veya Güney Kore'de yaşayan ortalama bir birey için bu rakamlar sırasıyla 2 veya 2,5 iken Güney Afrika için 1,4, Arjantin için 1,5 gezegene eşdeğer olacaktı.

KARBON AYAK İZİ, ULUSAL DÜZEYDE ÖLÇÜMLENEN ÜLKELERİN DÖRTTE BİRİNDE, EKOLOJİK AYAK İZİNİN YARISINDAN FAZLASINI OLUŞTURUYOR.

Dünyanın kişi başına düşen ortalama biyolojik kapasitesi 2010'da 1,7 kha'ydı.

YEREL İHTİYAÇLAR, KÜRESEL BASKILAR

Vitshumbi'deki haftalık pazarlarda insanlar, Edward Gölü'nden gelen taze sebzeleri ve yeni tutulmuş bahkaları satın alıyorlar. Göl, İngiltere merkezli Soco International PLC şirketi tarafından yürütülen petrol arama çalışmalarının göbeğindeydi. Şirket, WWF önderliğinde birkaç ay önce başlatılan bir uluslararası kampanyanın sonucunda Virunga Millî Parkı'ndaki faaliyetlerini durdurdu.

Biyolojik kapasite ve doğal kaynaklar açısından Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nden daha zengin durumda olan yalnızca birkaç ülke var. Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler'in eşitsizliğe uyarlanmış İnsani Kalkınma Endeksi'nin (*Inequality-adjusted Human Development Index*, IHDI veya EUIKE) en alt sırasında bulunan Kongo halkı, dünya üzerinde Ekolojik Ayak İzi en küçük olanlardan biri.

Virunga'daki petrol çıkarma çalışmaları, gelir düzeyi yüksek ülkelerin sürdürülebilir olmayan yaşam tarzlarını destekleyerek belirli bir kesimin kısa vadeli kazançlar elde etmesini sağlayabilir. Fakat bölge insanının gerçek anlamda kalkınmasına sağlayacağı katkı kuşku. Nijer Deltası'nda petrolün keşfiyle birlikte, yoksulluk ve eşitsizlik göstergeleri daha da kötüye gitti. Uzun vadede Kongo halkının ihtiyaçlarının karşılanması ve refah düzeyinin yükseltilmesi için tek çıkar yol, ülkenin doğal sermayesinin sürdürülebilir yönetiminden ve akılcı kullanımından geçiyor.

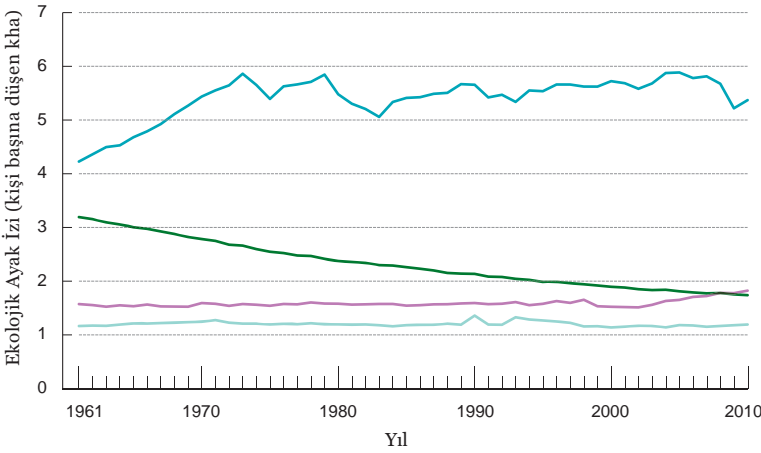

ORANTISIZ TALEPLER, ORANTISIZ SONUÇLAR

Düşük gelirli ülkeler, en düşük Ayak İzi'ne sahipken ekosistem kaybından en çok zarar görenler de onlardır.

Yarım yüzyılı aşkın süredir, yüksek gelir düzeyine sahip ülkelerin pek çoğunda kişi başına düşen Ayak İzi, dünyada kişi başına düşen biyolojik kapasitenin üzerinde seyrederken, yaşamları da çoğunlukla başka ülkelerin kaynaklarına bağlı olarak devam ediyor. Buna karşılık aynı dönemde, görece daha küçük Ayak İzi'ne sahip orta ve düşük gelirli ülkelerde çok daha küçük artışlar yaşandı.

Şekil 6: Yüksek, orta ve düşük gelir düzeyine sahip ülkelerde (Dünya Bankası sınıflandırması ve verilerine göre) 1961-2010 arasında kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi. Yeşil çizgi dünyanın kişi başına düşen ortalama biyolojik kapasitesini gösterir (Küresel Ayak İzi Ağı, 2014).

Anahtar

- Yüksek Gelir
- Orta Gelir
- Düşük Gelir
- Dünyanın ortalama biyolojik kapasitesi

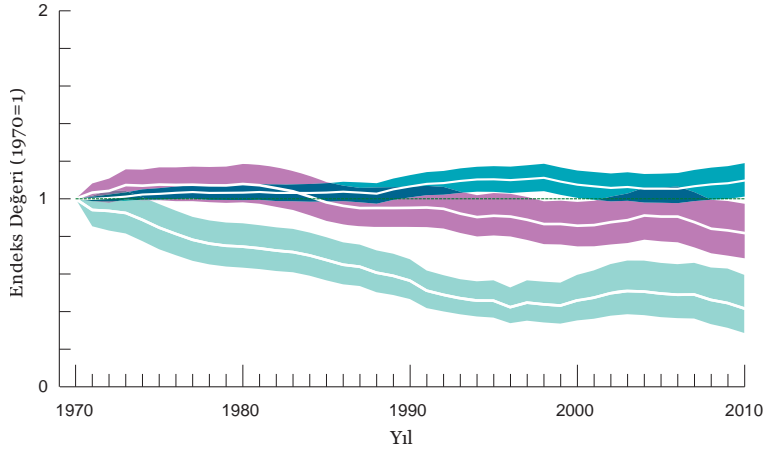
Ortalama olarak farklı gelir düzeylerine sahip ülkelerdeki YGE eğilimleri karşılaştırıldığında ortaya hiç de iç açıcı olmayan farklılar çıkıyor. Biyolojik çeşitlilik; yüksek gelirli ülkelerde artarken (yüzde 10), orta gelirli ülkelerde düşüş (yüzde 18), düşük gelirli ülkelerde ise dramatik ve belirgin bir azalma (yüzde 58) görülüyor. Ancak bu tablo Avrupa, Kuzey Amerika ve Avustralya'da 1970 öncesi yaşanan büyük çaplı biyolojik çeşitlilik kaybını maskeliyor. Bu fotoğraf aynı zamanda, yüksek gelirli ülkelerin ithal ettiği kaynakların, düşük gelirli ülkelerde yarattığı biyolojik çeşitlilik kaybını ve etkilerini yansıtıyor.

DÜŞÜK GELİRLİ ÜLKELERDEKİ GİDİŞAT HEM BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK HEM DE İNSANLAR İÇİN ENDİŞE VERİCİ BİR ŞEKİLDE DEVAM EDİYOR.

Şekil 7: Ülkelerin gelir gruplarına göre Yaşayan Gezegen Endeksi (Dünya Bankası sınıflandırması), 1970-2010 (ZSL, WWF, 2014).

Anahtar

- Yüksek Gelir
- Orta Gelir
- Düşük Gelir

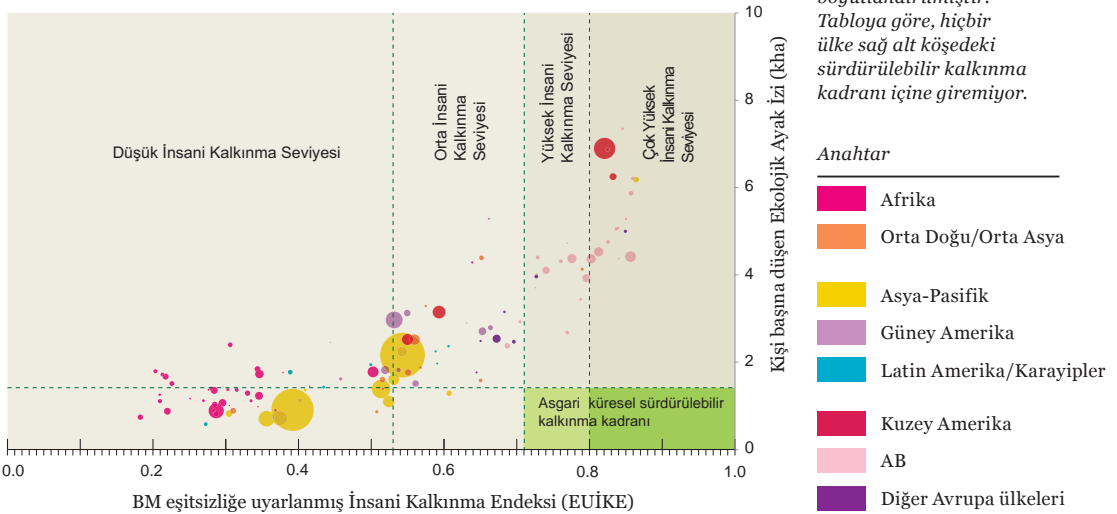

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYA GİDEN YOL

Henüz hiçbir ülke, yüksek insani kalkınma ile birlikte küresel olarak sürdürülebilir bir Ayak İzi'ne ulaşmayı başaramadı. Ama, doğru yolda ilerleyenler de yok değil.

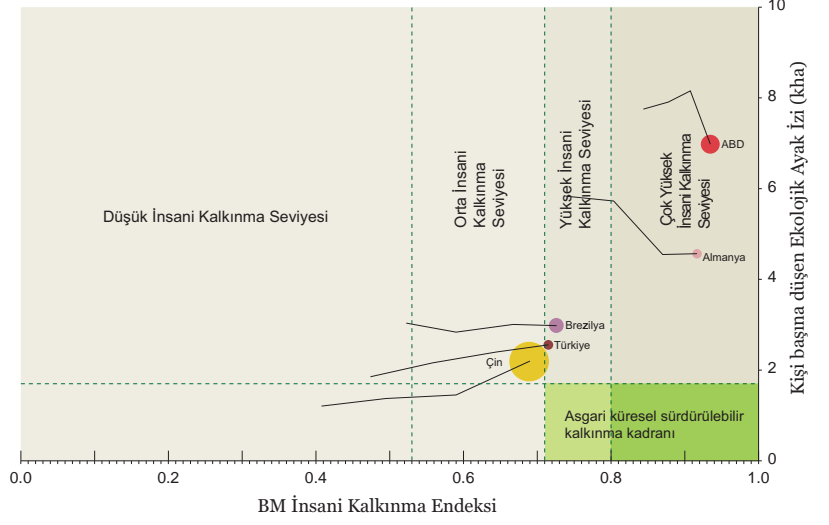
Bir ülkenin küresel anlamda sürdürülebilir kalkınmaya erişmesi, kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi'ni dünya üzerinde kişi başına düşen biyolojik kapasitenin altında tutarken aynı zamanda düzgün bir hayat kalitesini sağlamasından geçiyor. Bunlardan ilki, kişi başına düşen Ayak İzi'nin, küresel limit aşımına yol açmayan ve dünyanın her yeri için geçerli azami değer olan 1,7 kha'dan daha düşük olması demek. İkincisi ise, Birleşmiş Milletler'in eşitsizliğe uyarlanmış İnsani Kalkınma Endeksi'ne göre (EUIKE) 0,71 veya üstünde bir puan almak anlamına geliyor. Günümüzde hiçbir ülke bu koşulların ikisini birden karşılayabilmiş değil.

Şekil 8: Ekolojik Ayak İzi'nin eşitsizliğe uyarlanmış İnsani Kalkınma Endeksi (EUIKE) ile ilişkilendirilmesi (en son yıl için). Ülkeleri temsil eden noktalar, ülkenin bulunduğu coğrafi bölgeye göre renklendirilmiş ve nüfuslarına göre boyutlandırılmıştır. Tabloya göre, hiçbir ülke sağ alt köşedeki sürdürülebilir kalkınma kadranı içine giremiyor.

Şekil 9: Ekolojik Ayak İzi'nin İnsani Kalkınma Endeksi'yle ilişkisi.

Bir grup ülke için belirli bir zaman aralığında (1980-2010) kaydedilen eğilimler. Kesik çizgiler düşük, orta, yüksek ve çok yüksek insani kalkınma seviyelerinin eşiklerini gösteriyor. (Küresel Ayak İzi Ağı, 2014; UNDP, 2013). NOT: EUIKE 2010'da hesaplanmaya başladığından bu grafikteki İnsani Gelişme Endeksi, eşitsizliğe uyarlanmamıştır.

Bununla birlikte bazı ülkelerin doğru yolda ilerlediği söylenebilir. İlerleme çizgisi ülkeden ülkeye farklı olsa da; Şekil 9, bazı ülkelerin Ayak İzi'nde görece küçük bir artışla insani kalkınma seviyesinde anlamlı bir ivme yakaladığını; bazılarınmsa yüksek kalkınma seviyesini korurken Ayak İzlerini düşürdüklerini gösteriyor.

ZENGİN ÜLKELERDE, İNSANİ KALKINMA SEVİYESİNİN YÜKSELMESİ BÜYÜK EKOLOJİK AYAK İZİ YARATMA PAHASINA GERÇEKLEŞMİŞTİR. BU İLİŞKİYİ AYRIŞTIRMAK VE TERSİNE ÇEVİRMEK ÖNEMLİ BİR KÜRESEL MESELEDİR.

GEZEĞENİN SINIRLARI

Yeryüzündeki yaşam için güvenli alanı belirlemek

Birbirini tamamlayan bilgiler ve veriler, küresel sorunlara odaklanmamızı ya da belirli bölgelere, konulara veya türlere yakından eğilmemizi sağlayarak dünyaya bakışımızı derinleştiriyor ve genişletiyor. İnsanoğlu son 10.000 yılda, çevreden muazzam faydalar sağladı. Bu, yerleşik insan topluluklarının evrilerle günümüzün modern toplumlarına dönüşmesi için uygun koşulları sunan Holosen dönem sayesinde gerçekleşti. Ancak Dünya artık, insan faaliyetlerinin en büyük itici güç olduğu ve gezegen ölçeğinde değişimlere yol açtığı yeni bir döneme girdi. Antroposen adı verilen bu dönemdeki değişimin hızı ve boyutu göz önüne alındığında, yeryüzündeki yaşam koşullarını beklenmedik ve geri döndürülemez şekilde etkileyecek kritik devrilme noktalarının varlığı artık yadsınamaz bir gerçek.

Şekil 10: Gezegenin sınırları

Gezegenin sınırlarını belirlemek "insan faaliyetleri için güvenli bir alan" oluşturmaktır ve gelecek nesillerin gelişmeye ve büyümeye devam etmesi için en büyük şansımız budur (Stockholm Resilience Centre, 2009).

Anahtar

- 2009'daki gelişim
- Güven sınırları

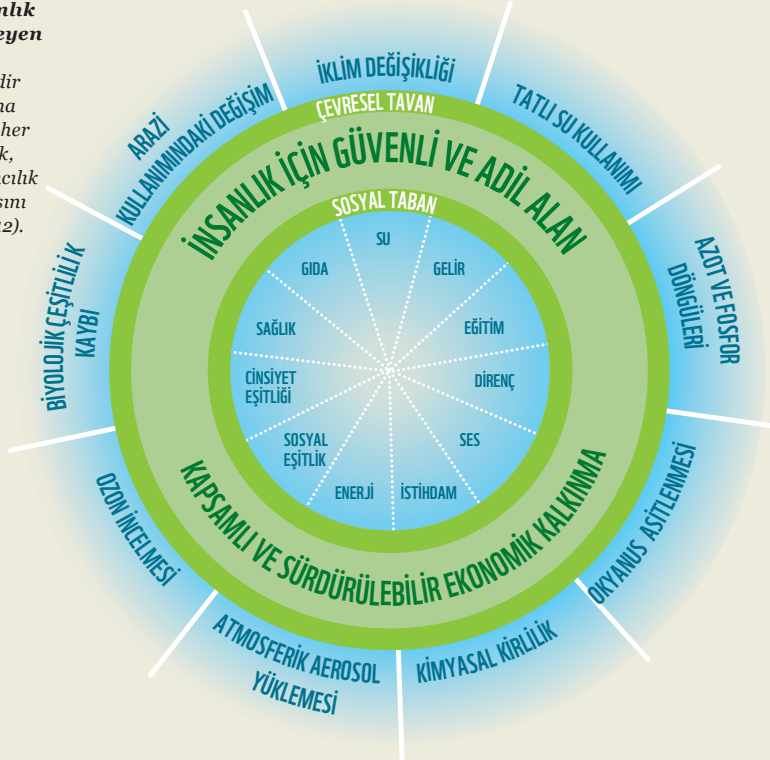
Gezegenin sınırları çalışması, dünyanın dengesini sağlayan çevresel süreçleri tanımlıyor. Eldeki en iyi bilimsel bilgiye dayanarak her bir süreç için güvenli sınırları belirlemeye çalışıyor. Bu sınırların ötesine geçmemiz, beklenmedik olumsuz değişimlerle karşı karşıya kalabileceğimiz tehlikeli alana girmemiz anlamına geliyor.

Kırılma noktalarının tam zamanını ve kesinlik derecesini öngörmek mümkün olmasa da üç sınırın çoktan ihlal edildiği ortada: biyolojik çeşitlilik kaybı, iklim ve azot döngüsündeki değişimler ve bunların sağlık, gıda, su ve enerjiye yönelik taleplerimiz üzerindeki etkileri gözle görülüyor.

Gezegenin sınırları kavramı, bugüne kadar sınırsız bir şekilde faydalandığımız dünyanın geleceğinin artık bizim yapacaklarımıza bağlı olduğunu ortaya koyuyor.

Şekil 11: Oxfam Halka Grafiği (Oxfam Doughnut) – İnsanlık için güvenli ve işleyen alan.

Kendi içinde güvenlidir çünkü çevresel kırılma noktaları aşılmaz ve her bireyin belli bir sağlık, varlık, güç ve katılımcılık standardına ulaşmasını sağlar (Raworth, 2012).

Gezegenin sınırları kavramı, aynı zamanda tek dünya yaklaşımı çerçevesinde adalet ve kalkınma ilgili konuları da sorguluyor. Çevresel tavanın hemen ötesinde kabul edilemez çevresel sorunlar başlarken “sosyal taban”ın hemen altında ise insanla ilgili sorunlar kendini gösteriyor.

PARLAK KIVILCIMLAR

Enerji üretimi, çevreye zarar vermeyi gerektirmez. Bu kaynak ustası, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin Mutwanga köyündeki bir kamusal hidroelektrik projesinde çalışıyor ve yaşamı, Virunga Milli Park'ından gelen suya bağlı. Kongo Yaban Hayatı İdaresi tarafından başlatılan proje, 25.000 insana elektrik sağlıyor. Okullarla birlikte, bir hastaneyi ve bir yetimhaneyi aydınlatırken istihdam ve iş imkânları da yaratıyor. Bu nedenle yöre sakinleri, parkın su sağlayan ormanlarına ve sulak alanlarına gereken önemi veriyor ve sahip çıkıyor. Gerek konumu ve gerekse tasarımıyla dünyadaki birçok yanlış örneğin aksine, bu projenin ekosistemler üzerindeki etkisi çok düşük.

Bu tür projeler, kalkınma ile doğa korumanın el ele yürüyebileceğini ve doğal sermayeyi korumanın, gerçek anlamda sosyal ve ekonomik ilerlemeye katkıda bulunabileceğini gösteriyor.

NEDEN ÖNEMSEMELİYİZ

Çevresel değişiklikler hepimizi etkiliyor.

Pek çok insan, ait olduğumuz bu gezegenin ve onun şaşırtıcı yaşam ağının kendi iyiliği için korunmaya değer olduğunu düşünür. Doğaya yönelik merak ve saygı, birçok kültür ve inançta derin bir yere sahiptir. İnsanlar, iyi bilinen şu atasözüne içgüdüsel bir yakınlık hisseder: *Dünyayı atalarımızdan miras almıyoruz, çocuklarımızdan ödünç alıyoruz.* Ancak bu biricik gezegene iyi baktığımız söylenemez. Zira bugünkü ihtiyaçlarımızı karşılama biçimimiz, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânını tehlikeye atar nitelikte; ki bu sürdürülebilir kalkınmaya tamamen aykırı.

2013'DE 7,2 MİLYAR
2050'DE 9,6 MİLYAR

Dünya nüfusu hızlı bir şekilde artıyor

2011'DE 3,6 MİLYAR
2050'DE 6,3 MİLYAR

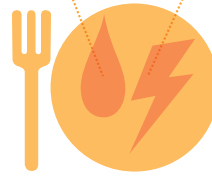
Dünya nüfusunun çoğunluğu artık şehirlerde yaşıyor

2 MİLYAR

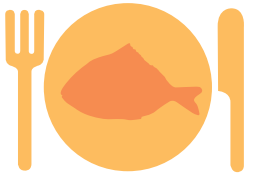
Orman ekosistemleri, 2 milyardan fazla insan için barınak, geçim kaynağı, su, yakacak ve gıda güvenliği demek

%70 VE %30

Küresel su kullanımının yaklaşık %70'i ve enerji kullanımının %30'u gıda üretiminden kaynaklanıyor

%15

Su ürünleri beslenmemizdeki hayvansal proteinin %15'ini karşılıyor ve bu oran Afrika ve Asya'daki az gelişmiş ülkelerde %50'nin üzerine çıkıyor

%45

Sanayileşmiş ülkelerdeki tatlı su kullanımının %45'i enerji üretimi için

İnsanlığın refahı ve esenliği, bir başka deyişle kendi varoluşumuz, sağlıklı ekosistemlere ve onların sunduğu temiz su, yaşanabilir iklim, sağlıklı gıda, yeterli yakacak, lifli ürünler ve toprak verimliliği gibi hizmetlere bağlı. Son yıllarda, bu doğal sermayenin mali değeri ve ondan elde edilebilecek gelirlerin belirlenmesinde birtakım ilerlemeler kaydedildi. Onların olmadığı bir dünyada yaşam da olmayacağına göre, ekosistem hizmetlerine herhangi bir şekilde kıymet biçme çabası bir tahminden öte geçmese de, bu tür çalışmalar, doğa koruma ve sürdürülebilir yaşam ile elde edilen getirilerin maddi değerlerle ortaya konulması için birer örnek oluşturuyor.

660 MİLYON

Deniz ekosistemlerinin dünya genelinde yarattığı istihdam 660 milyondan fazla

ÜÇTE BİR

Dünyadaki büyük şehirlerin üçte biri, içme suyu için doğal rezervlere bağımlı

\$6,6 TRİLYON AMERİKAN DOLARI

2008'de tahmini maliyeti 6,6 trilyon dolar olan dünyadaki çevresel zarar küresel Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'nın (GSYİH) %11'ine eşdeğer

>%40

Küresel tatlı su talebinin bugün arz edilen miktarı %40 oranında aşması bekleniyor

768 MİLYON

Bugün dünyada 768 milyon insanın güvenli, temiz suya erişimi yok

39/63

Dünyadaki en kalabalık 63 kentin 39'u; su baskını, hortum ve kuraklık gibi en az bir doğal afet tehlikesiyle karşı karşıya

GIDA, SU VE ENERJİ

Taleplerimizin karşılanması biyosferin sağlığı ile yakından ilişkili.

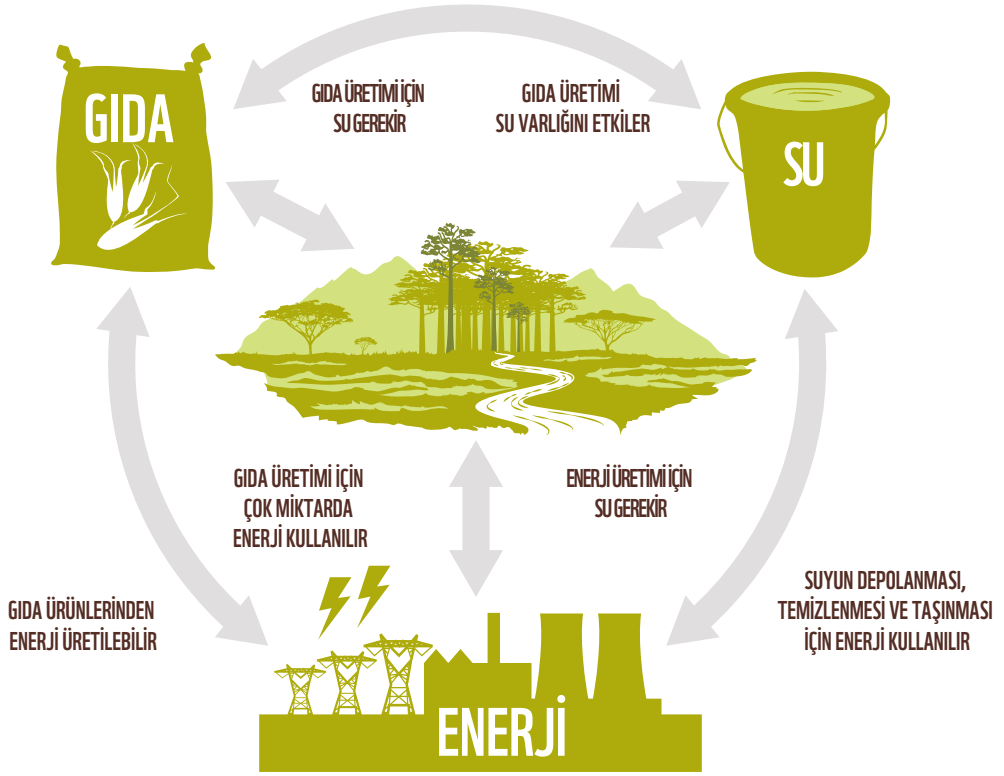
2050 yılına kadar insan nüfusunun 2 milyar daha artması beklenirken herkese yetecek kadar gıda, su ve enerjinin temininde yaşanacak zorluklar şimdiden ürkütücü. Bugün, yaklaşık bir milyar insan açlıkla mücadele ederken, 768 milyon insan güvenli ve temiz sudan, 1,4 milyar insan ise emniyetli elektrik tedarikinden yoksun. İklim değişikliği ile birlikte ekosistemlerin bozulması ve doğal kaynakların azalması, sorunun daha da alevlenmesine yol açacak. Dünyanın en yoksul kesimleri, gıda, su ve enerji güvenliği gibi sorunlara karşı savunmasız durumda olmayı sürdürürken bu sorunlar hepimizi etkileyecek.

Gıda, su ve enerji güvenliği ile ekosistemlerin sağlığı birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu karşılıklı bağımlılık içinde, bir tarafı güvence altına alma çabası, diğer taraflarda sıkıntılara yol açabilir. Örneğin, tarımsal üretimi artırma çabaları, su ve enerji ihtiyacını yükseltebilir; bu da biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Taleplerimizi karşılama biçimimiz ekosistemlerin sağlığını, ekosistemlerin sağlığı da taleplerimizi güvence altına alma becerimizi etkiler. Bu durum, geçimi doğrudan doğaya bağımlı olan yoksul kırsal topluluklar için olduğu kadar, çevresel bozulmanın bir sonucu olarak ortaya çıkan su baskınları, kirlilik gibi sorunlara karşı giderek daha savunmasız hale gelen büyük kentlerde yaşayanlar için de aynı oranda geçerlidir.

Doğayı korumak ve doğal kaynakları sorumlu kullanmak, insanın kalkınması ve refahı için olduğu kadar güçlü ve sağlıklı toplumlar yaratmanın da ön koşullarıdır.

BUGÜN, YAKLAŞIK BİR MİLYAR İNSAN AÇLIKLA MÜCADELE EDERKEN, 768 MİLYON İNSAN GÜVENLİ, TEMİZ SU TEDARİKİNDEN YOKSUN YAŞIYOR; 1,4 MİLYAR İNSANIN İSE EMNİYETLİ ELEKTRİK KAYNAĞINA ERİŞİMİ BULUNMUYOR.

Şekil 12: Biyosfer ile gıda, su ve enerji güvenliği arasındaki karşılıklı ilişki ve bağımlılıklar. Gıdayı üretme, suyu kullanma veya enerjiyi üretme biçimimiz, bu ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan biyosferi etkiler.

**SAĞLIKLI TOPLUMLAR FİZİKSEL, RUHSAL
VE SOSYAL ESENLİĞİMİZİN TEMELLERİDİR.
SAĞLIKLI TOPLUMLARIN TEMELİ İSE
SAĞLIKLI BİR ÇEVREDİR.**

TEK DÜNYA ÇÖZÜMLERİ

Daha iyi seçimler ve uygulanabilir çözümler yok değil.

WWF'in "Tek Dünya Yaklaşımı", gezegenimizin sınırları içinde kalarak, herkesin gıda, su ve enerji güvenliğini sağlayacak doğal kaynak yönetimi, kullanımı ve paylaşımı için uygun seçimlerin çerçevesini çiziyor.

DOĞAL SERMAYEYİ KORUMAK

bozulmuş ekosistemleri onarmak,
öncelikli habitatların kaybını önlemek,
korunan alanları hızla artırmak

DAHA İYİ ÜRETMEK

girdileri ve atıkları azaltmak,
kaynakları sürdürülebilir yönetmek,
yenilenebilir enerji üretimini artırmak

DAHA AKILCI TÜKETMEK

Ayak İzi küçük yaşam tarzını benimsemek,
sürdürülebilir enerji kullanımını ve
daha sağlıklı gıda tüketimini tercih etmek

FİNANSAL AKIŞLARI YENİDEN YÖNLENDİRMEK

doğaya değer vermek, çevresel ve sosyal
maliyetleri hesaplara dahil etmek, korumacılığı
desteklemek ve ödüllendirmek, sürdürülebilir
kaynak yönetimini ve yenilikleri teşvik etmek

ADİL KAYNAK YÖNETİMİ

eldeki kaynakları paylaşmak, adil ve ekolojik
açıdan bilinçli tercihler yapmak, GSYİH
dışında başarı ölçütleri kullanmak

DAHA İYİ SEÇİMLER

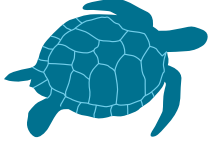
Şekil 13: Tek Dünya Yaklaşımı (WWF, 2012).

TEK DÜNYA YAKLAŞIMINA ÖRNEKLER

Burada verilen örneklerin detayları ve daha fazlası için: wwf.panda.org/lpr

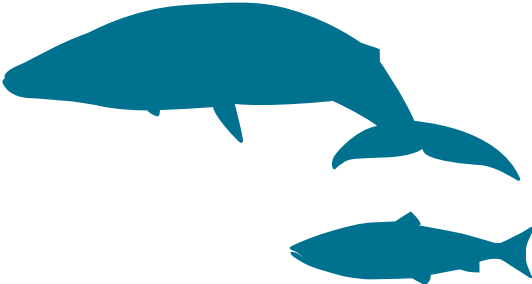

Danimarka: Onlarca yıldır süregelen destekleyici politikalar ve yenilikler sonucunda Danimarka, Aralık 2013 itibarıyla elektrik tüketiminin %57,4' ünü rüzgâr enerjisinden sağlıyor.

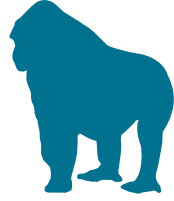

Belize: Hazırlanmakta olan yeni kıyı yönetim planı, turizm, balıkçılık ve kıyıların korunması açısından önemli bir yere sahip olan mercan resifleri ve mangrovar gibi doğal ekosistemlerin değerini dikkate alıyor.

Kentlerin Dünya Saati Yarışı: Dünya genelinde giderek daha fazla sayıda kent, sürdürülebilir geleceğe doğru daha düşük ayak izine geçişin yolunu açacak harekete katılıyor.

Şili: Doğa korumacılar, dünyanın en önemli deniz ekosistemlerinden birini korumak için kamu, özel sektör, mali kuruluşlar, yerel topluluklar, balıkçılık ve su ürünleri sektörü ve perakendeciler gibi ortaklarla işbirliği içinde çalışıyor.

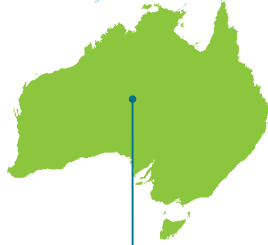

Ruanda/Uganda:

Başlatılan bir ekoturizm girişimi, yerel topluluklara önemli katkılar sağlarken aynı zamanda nesli kritik düzeyde tehlike altında bulunan dağ gorillerinin sayısının artırılmasına destek oluyor.

Güney Afrika: Akılcı arazi kullanım planlaması, hassas bir sulak alanın kurtarılmasını sağlarken, plantasyonlarla, Dünya Mirası Alanı'nın yan yana varlığını sürdürmesine imkân veriyor.

Avustralya: Şeker

tarımında gerçekleştirilen iyi uygulamalar, kimyasalların ve toprak taneciklerinin akıntılara karışmasını azaltarak Büyük Bariyer Resifi'nin korunmasına yardımcı oluyor.

GELECEĞE SIÇRAMAK

Demokratik Kongo Cumhuriyeti, çok genç ve hızlı büyüyen bir nüfusa sahip. Ancak, Edward Gölü'nün güney kıyısında bir balıkçı köyü olan Vitshumbi'deki bu çocukları nasıl bir gelecek bekliyor?

Onlara atalarından miras kalan Virunga Millî Parkı büyük bir potansiyele sahip. WWF desteğiyle yapılan güncel bir araştırma, parkın uygun bir şekilde korunarak istikrarlı bir yapıya kavuşturulması durumunda bir yılda yaratabileceği ekonomik değerin 1 milyar Amerikan Doları'ndan fazla olabileceğini ortaya koyuyor. Yörede doğa dostu turizm gibi sektörlerin geliştirilmesi 45 bin kişiye iş olanağı sağlayabilir.

ÖNÜMÜZDEKİ YOL

Nerede yanlış yola saptığımızı ortaya koyan göstergeler bizi doğru yola da yönlendirebilir.

Yaşayan Gezegen Endeksi'nde devam eden düşüş veya ekolojik limit aşımındaki artış, önüne geçilemez şeyler değil. Bunlar, doğal sermayemizi korumanın önemini pek hesaba katmadan aldığımız kararların sonuçları. Örneğin, yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde yanlış yönetim. İleriye görmeyen ekonomik büyüme odaklı ve dar görüşlü politikalar; kısa vadeli kazançlara odaklı, dışsallıkları ve uzun vadeli maliyetleri hesaba katmayan iş modelleri; enerji üretimi ve kullanımı, balıkçılık, taşımacılık ve gıda üretimi gibi alanlarda uygulanan yanlış ve çağ dışı yöntemler; geçim kaynaklarını geliştirmek için girilen yanlış yollar; toplumun küçük bir kesiminin sağlık ve esenliğine odaklı aşırı tüketim bunlardan bazıları.

Yukarıda anılan bütün örneklerde daha uygun seçenekler var. Gidişatı değiştirmek ve başka yollar bulmak kolay olmasa da imkânsız değil.

2012'de yapılan Rio+20 Konferansında, dünya devletleri “bugünkü ve gelecek nesillerin ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan sürdürülebilir geleceği” için taahhütte bulundular. Bu, hepimizin hedeflemesi gereken “Ortak Vizyon” olmalıdır. Küresel sürdürülebilir kalkınma kadranında, Ekolojik Ayak İzi'ni, gezegenimizin biyolojik kapasitesi içinde tutarak yüksek insani kalkınma başarısı gösteren alanda, henüz hiçbir ülkenin olmadığı görülüyor (Şekil 8). Oxfam Halka Grafiği'nde “güvenli, adil ve işleyen alan” olarak tanımlanan bu alan, esasen herkesin dünyanın sınırları dahilinde kabul edilebilir ölçülerde sağlık koşullarına, refah seviyesine ve yaşama imkânlarına kavuşmasını sağlayan alanla aynıdır (Şekil 11).

WWF'in Tek Dünya Yaklaşımı (Şekil 13), bu hedefe ulaşma yolunda birtakım uygulanabilir öneriler sunuyor. Örneğin yatırımlarımızı, çevresel sorunların nedeni olma yerine çözümü olmaya doğru yönlendirmeliyiz. Ortak kaynaklarımızı yönetirken ve kullanırken, adil, ileri görüşlü ve ekolojik bakımdan bilinçli seçimler yapmalıyız. Elimizde kalan doğal sermayeyi muhafaza etmeli, önemli ekosistemleri ve habitatları korumalı ve iyileştirmeliyiz. Daha verimli üretmeli ve daha akıllıca tüketmeliyiz.

**OLMAK İSTEDİĞİMİZ YERİ BİLİYORUZ.
ORAYA NASIL ULAŞACAĞIMIZI BİLİYORUZ.
ARTIK TEK YAPMAMIZ GEREKEN,
HAREKETE GEÇMEK.**

WWF'İN KÜRESEL AĞI

WWF Ofisleri*

Almanya	Kanada
Amerika Birleşik Devletleri	Kenya
Avustralya	Kolombiya
Avusturya	Kore Cumhuriyeti
Azerbaycan	Küba
Belçika	Laos
Belize	Macaristan
Birleşik Arap Emirlikleri	Madagaskar
Birleşik Krallık	Malezya
Bolivya	Meksika
Brezilya	Moğolistan
Bulgaristan	Moritanya
Butan	Mozambik
Çin	Myanmar
Danimarka	Namibya
Demokratik Kongo Cumhuriyeti	Nepal
Ekvador	Norveç
Endonezya	Orta Afrika Cumhuriyeti
Ermenistan	Pakistan
Fiji	Panama
Filipinler	Papua Yeni Gine
Finlandiya	Papua Yeni Gine
Fransa	Paraguay
Fransız Guyanası	Peru
Gabon	Polonya
Gambiya	Romanya
Gana	Rusya
Guatemala	Senegal
Guyana	Singapur
Güney Afrika	Solomon Adaları
Gürcistan	Surinam
Hindistan	Şili
Hollanda	Tanzanya
Honduras	Tayland
Hong Kong	Tunus
İspanya	Türkiye
İsveç	Uganda
İsviçre	Vietnam
İtalya	Yeni Zelanda
Japonya	Yunanistan
Kamboçya	Zambiya
Kamerun	Zimbabve

Üye Kuruluşlar

Silvestre Yaşam Vakfı (Arjantin)
Pasaules Dabas Fonds (Letonya)
Nijerya Doğa Koruma Vakfı (Nijerya)

*Temmuz 2014 itibarıyla

Yayın detayları

WWF - Dünya Doğayı Koruma Vakfı (World Wide Fund for Nature, eski adıyla World Wildlife Fund), Gland, İsviçre ("WWF") tarafından hazırlanan Yaşayan Gezegen Raporu 2014'ün Türkçe baskısı Eylül 2014'te WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) tarafından yayımlanmıştır. Bu yayının tamamı ya da herhangi bir bölümü, WWF-Türkiye'nin izni olmadan çoğaltılamaz ve yeniden basılamaz.

Tavsiye edilen alıntı şekli: WWF. 2014. Yaşayan Gezegen Raporu 2014: Özet. [McLellan, R., Iyengar, L., Jeffries, B. and N. Oerlemans (Eds)]. WWF, Gland, İsviçre. Metin ve grafikler: © 2014 WWF. Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının (fotoğraflar hariç olmak üzere) ticari olmayan veya eğitim amaçlı olarak yeniden çoğaltılmasına WWF'ye önceden yapılacak yazılı bildirim ve yukarıda belirtildiği gibi uygun referansa tabi olarak izin verilir. WWF'in ön yazılı izni olmaksızın, bu yayının perakende satışı veya başka ticari amaçlarla yeniden çoğaltılması yasaktır. Fotoğrafların herhangi bir amaçla yeniden çoğaltılması WWF'in ön yazılı iznine tabidir. Raporun içeriği ve raporda geçen coğrafi isimler, WWF'in, herhangi bir ülkenin ya da bölgenin yerleşim alanları, sınırları ve yasal durumuna ilişkin düşüncesinin ifadesi değildir.

Kapak fotoğrafı: © Avrupa Uzay Ajansı
Tasarım: millerdesign.co.uk
Türkçe Tasarım Uygulama: Tasarımhane
Çeviri: İkarus
Düzeltili: Sedat Kalem, Tuğba Uğur
ISBN 978-2-940529-01-8

Yaşayan Gezegen Raporu 2014'de, bu özet rapordaki tüm bilgilerin genişletilmiş referans ve kaynak listesi bulunmaktadır.

YAŞAYAN GEZEĞEN RAPORU 2014

100%
GERİ
DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ

YAŞAM ALANLARI

Ormanlardan nehirlere, dağlardan deniz resiflerine kadar büyük çeşitlilik gösteren doğal ekosistemler, sağlıklı ve güçlü toplumların temeli.

TÜRLER

Yaşayan Gezegen Endeksi'ne göre omurgalı türlerin popülasyonu 1970'ten bu yana yarı yarıya azaldı.

İNSANLAR

İhtiyaçlarımız, esenliğimiz ve refahımız doğaya bağlı.

YERLEŞİM YERLERİ

Günümüzde insanın doğal kaynak talebinin 1,5 gezegene eşdeğer olması ekosistemler üzerindeki baskıyı artırıyor.

Burada olmamızın nedeni

WWF-Türkiye'nin misyonu; doğal çevrenin bozulmasının durdurulması ve insanların doğayla uyum içinde yaşadığı bir geleceğin kurulmasıdır. Bunun için WWF-Türkiye, biyolojik çeşitliliği korur, yenilenebilir doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekler, kirlilik ve aşırı tüketimin azaltılmasını sağlamaya çalışır.

www.wwf.org.tr

